

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ «Μέθεξις»

Είναι γεγονός ότι η σύγχρονη εποχή χαρακτηρίζεται από τις έννοιες της «σχετικοποίησης» και της «σύγχυσης». Σε όλες τις πτυχές του ανθρώπινου βίου, παρατηρείται μία ευρεία αντιστροφή όρων, οι οποίοι διαχρονικά ίσχυαν και χαρακτήριζαν την ανθρώπινη ταυτότητα. Η σύγχυση, η οποία προκαλείται, θέτει ερωτήματα σχετικά με τον χαρακτήρα της αλήθειας και του ψεύδους, με τον προσδιορισμό της ουσίας και του τύπου.

Η αναζήτηση και η γνώση της αλήθειας ως πραγματικότητας που διέπει ολόκληρη την κτίση, δεν αποτελεί ζήτημα καινούργιο, αφού ο άνθρωπος διαχρονικά, μέσω της φιλοσοφίας, της επιστήμης και της θρησκείας, αναζητεί την απάντηση στο καιριο αυτό ερώτημα. Η καινοφανής ωστόσο σχετικοποιημένη αντίληψη της πραγματικότητας, οδηγεί μοιραία στο ακόλουθο ερώτημα: Η αλήθεια αποτελεί ένα γεγονός υποκειμενικό ή αντικειμενικό;

Η αλήθεια, σύμφωνα με την χριστιανική παράδοση, αποκαλύφθηκε καθολικά στην κτίση κατά τη σάρκωση του δεύτερου προσώπου της Αγίας Τριάδος. Η φανέρωση αυτή καθιστά την αλήθεια απόλυτα αντικειμενική. Αυτό το οποίο πλέον κρίνει την αποδοχή ή την απόρριψη της αλήθειας, είναι η δεκτικότητα του ανθρώπου απέναντί της. Ο Χριστός διαχρονικά παραμένει «σημείον αντιλεγόμενον», πράγμα το οποίο επίσης μεταφράζεται, ότι «κείται εις πτώσιν και ανάστασιν πολλών».

Στην περίπτωση κατά την οποία ο άνθρωπος αρνηθεί την αλήθεια ή την δεχθεί επιλεκτικά, μοιραία ἐγκλωβίζεται σε μία φανταστική πραγματικότητα, η οποία δομείται στην αυτονόμηση των ἐνστίκτων και των αισθήσεών του, στην παράχρηση των φυσικών του δυνάμεων και στην ὑποταγή των πάντων στη δύναμη και ικανότητα της λογικής (ὀρθολογισμός). Αυτή ἀκριβώς ή «πλαστή πραγματικότητα», ή ψευδώνυμος γνώση, του στερεί τη δυνατότητα δικαίας κρίσεως μεταξύ ὄντος και μὴ ὄντος, μεταξύ ἀληθοῦς και ψευδοῦς, ἀγαθοῦ και κακοῦ. Ἄμεση συνέπεια αὐτῆς τῆς κατάστασης είναι η εἰδωλοποίηση τῆς κτίσης και η ἔξαρση τοῦ ἀνθρώπινου ἐγωισμοῦ, με ἄλλα λόγια, ὁ εἰδωλοατρικός τρόπος ζωῆς, «τό κατά σάρκα περιπατεῖν». Στην προκειμένη περίπτωση ὅμως, η δυνατότητα τοῦ ἀνθρώπου για ἀληθινὴ γνώση, ὅχι ἀπλῶς περιορίζεται δραματικά, ἀλλὰ στην πραγματικότητα ἀντιστρέφεται. Κατὰ τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν Δαμασκηνό, η γνώση τῶν μὴ ὄντων σημαίνει ἀγνοσία, αφού «ἡ μὲν ἀλήθεια τῶν ὄντων ἐστὶ γνῶσις, τὸ δὲ ψεῦδος μὴ ὄντος γνῶσις· τὸ γὰρ μὴ ὄν οὐ γινώσκεται». Η αλήθεια τοῦ Χριστοῦ ἐπομένως, ὡς καθολικὰ γνήσια, εἶναι σκάνδαλο για τὸν κόσμος, ἐνῶ στὴν κοσμικὰ προσαρμοσμένη τῆς ἐκδοχῆς, εἶναι ἀνίκανη νὰ τὸν μεταμορφώσει.

Η Ἐκκλησία ὡς τρόπος ζωῆς, ὡς φρόνημα ἀληθείας, δὲν ἐγκλωβίζεται σε ἐνδοκοσμικὰ δίπολα καλοῦ και κακοῦ, ἡθικοῦ και ἀνήθικο. Ἡ ριζικότερη, οὐσιαστικότερη και μόνη διάκριση τὴν ὁποία ἐπιχειρεῖ ἡ πατερικὴ θεολογία, εἶναι ἡ διάκριση κτιστοῦ και ἀκτιστοῦ. Στὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς διάκρισης, γίνεται φανερό πῶς τὸ ὄντως Ὄν εἶναι μόνο ἡ θεότητα, αφού ὅλη ἡ κτίση που εἶναι τὸ μὴ ὄν, ἔρχεται στὸ εἶναι, συντηρεῖται και προοδεύει ἐξελισσόμενη, πάντοτε και μόνο, στὸ πλαίσιο τῆς κατ' ἐνέργειαν σχέσης τῆς με τὶς ἀκτιστες ἐνέργειες τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

Ο ἄνθρωπος δημιουργήθηκε ἀπὸ τὸ Λόγο, διὰ τοῦ Λόγου και κατ' εἰκόνα τοῦ Λόγου, με σκοπὸ νὰ εἶναι ὅλο του τὸ εἶναι πάντοτε στραμμένο πρὸς τὸ πρωτότυπο τῆς δημιουργίας του και μένοντας συνεχῶς και ἀδιάστατα μαζί Του, νὰ μετέχει αὐξητικῶς, κατὰ χάριν, στὴν ἀκτιστὴ τριαδικὴ μακαριότητα. Ἐχει τονιστεῖ ἄλλωστε, ὅτι «ὁ κόσμος δημιουργήθηκε για νὰ γίνῃ ἡ Ἐκκλησία, τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ» (Φλωρόφσκι 2008). Στην προοπτικὴ αὐτῇ, ὁ ἄνθρωπος ἐξασφαλίζει τὴν ἀκεραιότητά του ὡς ἐνιαία ψυχοσωματικὴ ἐνότητα. Πέρα ἀπὸ τὰ ὅρια λοιπόν τῆς ζωῆς ὡς μέθεξις τῆς Χάριτος τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, μπορεῖ νὰ ἀναπτυχθεῖ μόνο ἕνας καλλωπισμένος ἀνθρωπισμός, ὁ ὁποῖος χαρακτηρίζεται ἀπλῶς ἀπὸ ἡθικὲς κατηγορίες, θέτοντας

στο περιθώριο τῆ ζωντανῆ καὶ ζωογόνα σχέση κτιστοῦ καὶ ἀκτίστου. Ὡς ἐκ τούτου, γίνεται φανερὴ ἡ σπουδαιότητα τῆς ἐνιαίας παράδοσης Προφητῶν, Ἀποστόλων καὶ Πατέρων ὡς Δόγματος καὶ Λατρείας τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία πάντοτε «ἐβλεπε καὶ βλέπει ὀργανικὰ συνυφασμένες τὴ γνωσιολογία μὲ τὴν ὄντολογία» (Ματσούκας 2009).

Στὸ πλαίσιο λοιπὸν τῆς παραπάνω μαρτυρίας, ὁ σύλλογος θεολόγων «**Μέθεξις**», μὲ σεβασμό ἀπέναντι στὴν ἐκκλησιαστικὴ παράδοση τῆς ζώσας ἀποκεκαλυμμένης ἀλήθειας, ὅπως αὐτὴ ἐκφράστηκε καὶ ἐκφράζεται μέσα στὴν ἱστορία, θέτει σὲ γόνιμη συνεργασία θεολόγους καὶ λοιποὺς ἐπιστημονικοὺς φορεῖς. Σκοπὸς τῆς εἶναι, μέσα ἀπὸ ἓνα σύνολο δράσεων καὶ προσπαθειῶν, νὰ ἀπειθунθεῖ στὸ εὐρὺ ἐνδιαφερόμενο κοινὸ, ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς τῆς πλούσιας πατερικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς παρακαταθήκης. Ἄλλωστε, δύο τρόποι ἀπλανοῦς θεολογίας ὑπάρχουν. Ἡ ἐμπειρικὴ καὶ κατ' ἐξοχὴν θεολογία, καὶ ἡ ἀκαδημαϊκὴ, στὴν περίπτωσι βέβαια κατὰ τὴν ὁποία αὐτὴ καταγράφει καὶ περιγράφει τὴν ὄντως χαρισματικὴ ζωή.

